



## Zomer: eten, eten, eten

De schapen genieten volop op de heide. Dagelijks gaat de rondlopende kudde, bestaande uit de oaien met hun lammeren, het Holtingerveld op met een van de (hulp)herders en hond(en). Een andere groep schapen verblijft binnen rasters op het veld om een gebied grondig te begrazen. In het voorjaar zit er veel voedingswaarde in de planten en eten ze makkelijk hun buik vol. Ook de herders genieten ervan weer regelmatig met de kudde de hei op te gaan. En dat allemaal voor de instandhouding van dit prachtige heidegebied.

## DRINGENDE OPROEP

### Help ons de wolven buiten te houden

Om onze schapen te beschermen tegen de wolf hebben we afgelopen winter bij de kooi en rondom de huisweide maatregelen getroffen. Ook de rasters die we dit seizoen op het Holtingerveld gebruiken voor de drukbegrazing hebben we moeten aanpassen om de wolf buiten te houden.

We krijgen een deel van de investering voor het wolvenraster gesubsidieerd vanuit de Provincie, maar de resterende 20.000 euro dienen we zelf te bekostigen. Help jij ons mee om de wolven buiten te houden? Iedere bijdrage is van harte welkom.



### Geen Schaapscheerdersfeest

Helaas moeten we melden dat er dit jaar geen Schaapscheerdersfeest gaat plaatsvinden in en om onze kooi. Wet- en regelgeving maakt het ons steeds moeilijker om dergelijke activiteiten te organiseren. Daarom hebben we dit jaar besloten het evenement niet door te laten gaan.

### De Schaapskooi wordt betoverd tot Sprookjestuin

Onze schaapskooi maakt zaterdag 16 juli en zondag 17 juli deel uit van het kindertheaterfestival De Sprookjestuinen van Drenthe. Dat weekend tovert regenboogfee Zinnia onze locatie met haar oranje kleuren om tot een prachtige Sprookjestuin.

We zijn trots dat Prinses Sprakeloos uit Letterland onze prachtige kooi ook heeft uitgekozen als openingslocatie voor het sprookjesweekend. Op zaterdag 16 juli is er om 11.00 uur een gratis openingsvoorstelling. Hier kun je Prinses Sprakeloos ontmoeten, de zeven regenboogfeeën, de Letterlutjes en verschillende sprookjesfiguren. Dit sprookjesweekend is de ondernemerskooi met het winkeltje open.

Beide dagen zijn er om 13.00 uur, 14.30 uur en 16.00 uur kindertheatervoorstellingen in onze lammerenkooi. Bij ons komt poppentheater De Vliegende Koffer met de voorstelling Ollie Trollie reist naar de sterren. Het gaat over een trol die wil dat zijn opa met hem speelt. Maar opa is druk met kijken naar de sterren en de maan. Ollie loopt mopperend weg. Dan ontdekt hij dat zijn opa er niet meer is. Lukt het Ollie om zijn opa te bereiken en het weer goed te maken?

Entree is €4,50 per persoon per voorstelling, kaartjes kun je kopen via [www.sprookjestuinen.nl](http://www.sprookjestuinen.nl) en tijdens het sprookjesweekend bij ons in de Sprookjestuin.

Naast in Sprookjestuin de Schaapskooi kun je ook op andere locaties in de buurt kindervoorstellingen bekijken. Kijk op [www.sprookjestuinen.nl](http://www.sprookjestuinen.nl) voor het volledige programma. Kom en laat je betoveren!



### Drukbegrazing

Onze kudde gaat dagelijks met een herder het Holtingerveld op om het gebied te begrazen. Dit doen wij in opdracht van de verschillende grondeigenaren. Naast de rondtrekkende kudde zetten we in het voorjaar in het gehele gebied veertien rasterplekken uit waar schapen intensief aan het werk zijn. Drukbegrazing noemen we dat.



Het idee van drukbegrazing is de schapen zo lang op een plek laten grazen dat er uiteindelijk geen struikgewas meer groeit tussen de heideplanten. Door in de zomermaanden de schapen driemaal op die plek te laten grazen, put je de planten uit en zal de ongewenste begroeiing het uiteindelijk opgeven.

Het vergt veel werk om de ± 11 kilometer aan rasters in het gehele gebied neer te zetten. Zeer dankbaar zijn we dan ook dat tien vrijwilligers ons van half mei tot half juni hebben geholpen met het opzetten van de netten.

Helaas moeten we ook constateren dat de rasters regelmatig open worden gezet of weg worden gehaald door voorbijgangers. Toegegeven, wij vinden de rasters ook niet het mooiste beeld voor ons mooie Holtingerveld. Maar het is nodig om de heide in stand te kunnen houden. Het is een investering die we nu moeten doen om een mooiere biotoop te behouden. De rasters zijn ook niet blijvend, in het najaar worden de netten weer opgeruimd.

## Een gezond Drents Heideschaap

**Het Drentse Heideschaap is een sober ras dat dicht bij de natuur staat en goed is in het begrazen van heidegebieden. De herders zien er voortdurend op toe dat de schapen in de kudde gezond zijn en blijven. Herder Hendrie Bijker vertelt ons erover:**



Een Drents Heideschaap is een sterk en sober ras dat zich van nature goed kan handhaven op de heide. Het heeft veel uithoudingsvermogen. Als we met de schapen en de lammeren de hei op gaan letten we erop dat de ze voldoende voeding krijgen. In het voorjaar zit er veel voedingswaarde in de planten en eten ze makkelijk hun buik vol. Bepaalde planten zijn giftig, daar moeten ze niet teveel van eten. Nu smaken giftige planten niet lekker, dus zal het schaap het veelal laten staan. Zeker de schapen in de rondlopende kudde zoeken snel iets anders op om te eten. Bij drukbegrazing kan het wel voorkomen. Daarom houden we de dieren

goed in de gaten en letten op mogelijk ander gedrag of uiterlijk zoals heel sloom worden of geel in de ogen.

Wat ook voor kan komen is een adderbeetvergiftiging. Daar kunnen we over het algemeen weinig aan doen. Veelal is een schaap met voldoende afweerstoffen de volgende ochtend weer beter.

Wij enten onze schapen eens per jaar tegen Q-koorts. Doen we dat niet, dan mogen we geen publiek ontvangen bij de schapen. Q-koorts is een infectieziekte die van dieren op mensen kan overgaan (zoönose). Sinds de Q-koortsepidemie van 2007-2011 geldt er een streng Q-koortsprotocol.



## Wandelen met je hond in de natuur

Samen wandelen in de natuur is fijn en voor de hond is niets fijner dan vrij rond kunnen rennen. Alleen heeft de vrijheid van de hond gevolgen voor andere dieren en mensen. Daarom gelden er regels in de natuurgebieden.

### Hond aan de lijn

Alle honden hebben een jachtinstinct. Bijna alle dieren in de natuur zijn bang voor honden, ook als die 'niets doen'. Reeën, dassen en hazen slaan op de vlucht. Broedende vogels worden verstoord en als dat vaker gebeurt laten ze hun nest in de steek. Daarom moet je hond in de natuurgebieden aan de lijn. Sommige medebezoekers vinden een ontmoeting met een hond niet prettig en ook paarden kunnen schrikken. Houd daarom altijd rekening met andere bezoekers en zorg dat je hond afstand houdt tot andere mensen (houd de lijn kort als het druk is).

### Hondenloslooprouten

Omdat het voor de hond toch fijn is als hij een stukje los kan rennen, zijn er in het Holtingerveld een paar loslooprouten. Op deze routes (aangegeven met een blauw bordje met een hond) mag de lijn los. Hiervoor geldt nog steeds dat we verwachten dat je je hond zo goed hebt opgevoed, dat hij op het pad blijft. En dat je de hond bij je roept als er andere recreanten in de buurt komen. Kom je toevallig de kudde tegen, lijn je hond dan altijd even aan.



## Ondernemerskooi is populair!

De ondernemerskooi is de ontvangstruimte voor bezoekers van de Holtinger Schaapskudde. Velen van jullie hebben de ondernemerskooi en de mogelijkheden die de ruimte biedt ontdekt. Dit eerste seizoen zonder coronamaatregelen blijkt het een populaire uitvalsbasis voor activiteiten. De ingeplande wolworkshops zaten in no time vol en ook het schapendrijven zit tot september volgeboekt.

### Mogelijkheden op maat

Wil je komende zomer of in het najaar een familiedag of teamuitje organiseren? Dan ontwikkelen we graag een programma op maat voor je. We hebben mogelijkheden van kale verhuur van de ruimte tot een volledig programma met aankleding, catering en bijvoorbeeld (outdoor)activiteiten. De ondernemerskooi geeft ruimte aan groepen van maximaal ±35 mensen. Grotere groepen tot 100 mensen kunnen terecht in de lammerenkooi. Heb je interesse? Dan gaan we graag in gesprek om de wensen en mogelijkheden te bespreken.

## In de winkel: Schapenvellen



De ondernemerskooi heeft geen vaste openingstijden maar is regelmatig geopend. Hiermee is er altijd iets te zien of te doen naast de lege schaapskooi. Met een kleine winkel, informatiehoek en een videofilm vertellen we er het verhaal van de schaapskudde.

### Schapenvellen

Op een wasrek in de winkel hangen prachtige gelooide schapenvachten. De vachten zijn erg in trek bij de bezoekers van de kooi. Deze gelooide vachten komen niet van onze eigen schapen, maar er is wel een link met Havelte. Leverancier Roelof Nijstad groeide er namelijk op. Hij kent het gebied rondom de schaapskooi op z'n duimpje. Al jaren heeft hij een passie voor schapenvachten en samen met zijn vriendin richtte hij een webwinkel en groothandel op.

Roelof: 'Ik vind het bijzonder mooi dat 'mijn' vachten bij deze schaapskooi verkocht worden. Met enige regelmaat en met veel



plezier kom ik langs om nieuwe vachten te brengen. Voor Havelte selecteer ik vachten die passen bij de kooi en bij het Drentse Heideschaap: kleurrijke, explosieve exemplaren horen hier thuis. Alle vachten zijn restafval van de slacht voor vlees, de schapen worden dus niet geslacht voor hun vacht. Het overgrote deel van de vachten heeft een Nederlandse herkomst en komt van schapen die 5 à 6 jaar oud zijn geworden en een goed buitenleven hebben gehad. De vachten worden allemaal ecologisch gelooide. Dat wil zeggen dat ze niet worden gebleekt en dat ze niet worden behandeld met chemische stoffen. Hierdoor blijft de lanoline, het huidvet van het schaap, in de vacht aanwezig. Dit zorgt ervoor dat de vacht mooi blijft en een langere levensduur heeft. Het is een prachtig natuurproduct!

## Kudde van ondernemers



Het kunstwerk bij met schapen van cortenstaal is weer terug op de vertrouwde plek. Vanwege de bouw van de ondernemerskooi was de Kudde van Ondernemers tijdelijk verhuisd naar de huisweide. Nu is de cortenstaalkudde terug en hebben we zelfs vier nieuwe schapen aan onze Kudde van Ondernemers mogen toevoegen: Plusdemin, Innofocus, Huisartsenpraktijk Havelte en Ruinermans bedrijfsauto's.



## Herdersblog:

### Hulpherder Margreth Roelfs



*Kijk op onze website voor de complete herdersblogs*

**'Het is echt magisch om op de heide samen te werken met je hond en de schapen.' Voor hulpherder Margreth Roelfs is het schapendrijven een ware passie. Sinds 2008 gaat ze ongeveer twee keer per maand met de Holtinger Schaapskudde de heide op. En dat doet ze niet alleen: haar twee honden Jill en Puk én dochters Ilse en Amy gaan ook regelmatig mee.**

Margreth kwam op 12-jarige leeftijd voor het eerst met een schaapskudde in contact. Haar vader was vrijwilliger bij de schaapskudde in haar woonplaats Veendam. 'Ik mocht wel eens mee met de herder. Hij liet me ook wel eens eventjes alleen met de kudde. Toen dacht ik al: later als ik groot ben wil ik ook een Border Collie én er mee werken.'

### Ze werken tot ze erbij neervallen

Tijdens haar opleiding voor dierenartsassistent kwam ze in aanraking met een schapenboer die ook een Border Collie had. 'Het is een leuk ras, de honden zijn soms slimmer dan hun baas. Ze werken tot ze erbij neervallen. Ik zeg altijd: het is niet moeilijk om een Border Collie te leren werken, de hond te leren stoppen, dát is de kunst.'

### Plekken waar je normaal niet komt

'Samenwerken met je hond en de schapen en zorgen voor het natuurgebied, dát is waar je het voor doet. Je komt op plekken waar je normaal niet komt. Ook een stukje educatie naar voorbijgangers vind ik leuk en belangrijk. Mensen zijn vaak enthousiast en vol bewondering voor wat je doet.'

### Hond Jill

Border Collie Jill is geboren in oktober 2012 en als puppy bij Margreth gekomen. Het is een eigenzinnige hond die erg op haar baas is gericht. Ze houdt Margreth altijd goed in de smiezen en zal alles voor haar baas doen. Het is een heel lieve hond, maar laat zich niet door iedereen wat zeggen. Jill werkt heel rustig. Het lijkt of ze

niets doet, maar ondertussen houdt ze alles goed in de gaten. Als het nodig is kan ze best pittig zijn. Jill houdt ervan bij voorbijgangers te slijmen voor een aai of het gooien van een stok. Zelfs tijdens het drijven kan ze nog voorbijgangers commanderen door een stok voor ze neer te gooien.

Eind 2018 kwam ook Puck als pup bij Margreth. Dat is een echte druktemaker. Jill gaat nu soms samen met Puck en soms alleen met Margreth de heide op. Ondanks dat ze bijna tien jaar oud is, vindt ze het nog steeds heel leuk. Dus zolang het gaat, kan ze nog lang mee de heide op.

## Meehelpen?

Zoals je hebt kunnen lezen is het runnen van een schaapskudde een veelomvattende taak. De vrijwilligers en bestuursleden vervullen deze taak met veel enthousiasme. Wil jij meehelpen in deze gezellige groep vrijwilligers? Neem dan contact op met het secretariaat.

## Donateur worden

Zonder donateurs kan de kudde niet bestaan. We zijn onze donateurs dan ook zeer dankbaar. Ben je nog geen donateur? Meld je dan bij ons aan voor het doneren van een jaarlijks bedrag voor de instandhouding van deze mooie kudde. Ook een eenmalige donatie is uiteraard van harte welkom! Ons bankrekeningnummer is: NL51 RABO 0363305750 t.n.v. Stichting Vrienden van de Holtinger Schaapskudde onder vermelding van donatie 2022.



## Activiteiten 2022

16 en 17 juli

**Sprookjestuinen van Drenthe in de lammerenkooi**

mei – september

**Cursus vachtvilt en workshop schapendrijven (VOL)**

19 oktober (herfstvakantie)

**Mammoetmiddag voor kinderen (6 t/m 12 jaar)**

## Bekijk onze avonturen op Facebook

Op [www.facebook.com/stichting.holtingerschaapskudde](https://www.facebook.com/stichting.holtingerschaapskudde), onze Facebookpagina, kun je veel van onze avonturen volgen. Zo plaatsen onze (hulp)herders regelmatig foto's en filmpjes van hun tochten over de heide en posten we over onze activiteiten bij de schaapskooi.